

1 00333

KU

87-03-14

LN/IA

kl.09.00-10.41

GRANSKNINGSÄRENDE 1986/87:8

Utfrågning den ¹²~~10~~-mars 1987 med länspolismästare Hans Holmér
angående justitiedepartementets roll vid förundersökningen med
anledning av mordet på statsminister Olof Palme

Olle Svensson: Vi fortsätter serien av utfrågningar, och jag
hälsar Hans Holmér välkommen till utskottet.

Eftersom det är så många utredningar på gång är det viktigt att
betona att utgångspunkten för vår granskning är innehållet i 11
kap. 7 § regeringsformen: "Ingen myndighet, ej heller riksdagen
eller kommuns beslutande organ, får bestämma, hur
förvaltningsmyndighet skall i särskilt fall besluta i ärende
som rör myndighetsutövning mot enskild eller mot kommun eller
som rör tillämpning av lag."

Det som skall diskuteras är alltså regeringens befattning med
olika frågor som kommit upp i anslutning till utredningen om
mordet på Olof Palme.

Jag följer den praxis som vi tillämpar i utskottet och lämnar
först ordet till den som vi inbjudit.

Hans Holmér: Jag har naturligtvis klart för mig i stort vilka
centrala frågeställningar som är aktuella för utskottet. Jag
väljer därför att först kommentera hur informationen har gått
från mig till kanslihuset och relationerna i stort mellan mig
och åklagarmyndigheten i Stockholm.

När jag kom till polishuset i Stockholm den 1 mars kl. 10.50

från Dalarna där jag hade fått besked att Olof Palme hade mördats, fanns redan i ledningsrummet hos polisen Klas Bergenstrand. Han hade då följt händelserna under natten och morgontimmarna. Redan när vi träffades sade jag till honom att jag tyckte det var utmärkt om han kunde fortsätta att vara kvar i huset och suga upp den information som man av naturliga skäl ville få om spaningsläget och utvecklingen över huvud taget och så snabbt som möjligt föra den ner till Rosenbad så att jag slapp att tänka på den delen av arbetet just då.

Senare resonerade vi om fortsättningen. Jag kommer inte ihåg om det var första dagen eller om det gick några dagar, men vi var överens, justitiedepartementet och jag, att det var en lämplig ordning att någon följde våra sammanträden i ledningen och kunde informera regeringen och kanslihuset om vad som hänt. Det fanns huvudsakligen två skäl till detta. Det ena var det självklara att alla i regeringen naturligtvis var intresserade av vad som hände i spaningarna och i mordutredningarna, det andra var de säkerhetsaspekter som hela tiden var aktuella.

Vi har i princip haft två sammanträden i spaningsledningen varje dag sedan den 1 mars. Vid 85 procent av de mötena har någon - Klas Bergenstrand eller Kurt Malmström - varit med. Under de sammanträdena har de yttrat sig någon enstaka gång. Jag skulle inte tro att det har överstigit 10-20 gånger.

Jag har sedan informerat huvudsakligen Sten Wickbom vid åtskilliga tillfällen. I början träffades vi åtminstone var fjortonde dag. Sedan, när vi kom till sommaren 1986, blev det glesare mellan de träffarna - någon gång i månaden, och det är ungefär den frekvens som har varit under hösten. Utan att jag har räknat det skulle jag uppskatta att det var vid ungefär 20 tillfällen jag sammanträffade med Sten Wickbom. Jag har vid ett par tillfällen träffat Ingvar Carlsson, och jag har vid två tillfällen informerat den samlade regeringen. Sedan har jag haft överläggningar med statssekreterare mera om detaljfrågor,

om säkerhet och motsvarande saker.

Jag kan sammanfatta det som har hänt i de här relationerna så att när jag har vidarebefordrat information på detta sätt har jag inte vid något tillfälle fått någon reaktion på informationen i den meningen att man har kommenterat den eller försökt framföra synpunkter. Sten Wickbom har vid många tillfällen framhållit att han bara är intresserad av att veta vad som har hänt och att han inte har haft någon anledning att kommentera de uppgifter som jag har lämnat.

Det som informationen har handlat om har varit spaningarna plus naturligtvis de svårigheter som har dykt upp. Jag har lämnat en så bred och allmän information som möjligt om det arbete som har bedrivits. Mina möten med Sten Wickbom har väl inte någon gång varit kortare än en timme - det har rört sig om en eller två timmar varje gång. Det har varit relativt detaljerad information om läget och utvecklingen.

Så långt informationen till regering och kanslihus.

Vad gäller hur samarbetet med åklagarna har utvecklats vill jag säga att jag redan det första dygnet fick information om att K.G. Svensson var den åklagare som riksåklagaren hade utsett att träda till i ett läge då vi behövde åklagare. K.G. Svensson övertog inte ledningen av förundersökningen, vilket väl i och för sig hade kunnat göras med tanke på bestämmelserna i rättegångsbalken, utan man avvaktade på åklagarhåll att det skulle finnas någon skäligen misstänkt person innan man ville gå in i bilden. Den första veckan fanns alltså K.G. Svensson i bakgrunden beredd att ingripa ifall han behövdes för något anhållande eller motsvarande.

Jag erinrar mig att han - jag tror det var i slutet på första veckan, alltså kring den 7-8 mars - kontaktade oss i ledningen på morgonen och framhöll att han hade blivit störd på natten

med hämtningsbeslut, som han menade att han inte hade någonting med att göra. Han ville att vi skulle se till att vi skötte förundersökningen ända tills han kom in i bilden.

Den här situationen rådde ända till onsdagen den 12 mars. Det var det datum då 33-åringen hämtades till polisförhör och senare anhölls på kvällen av K.G. Svensson. I samband med anhållandet gick K.G. Svensson in som förundersökningsledare i den del som gäller avsnittet beträffande 33-åringen. Så länge K.G. Svensson var med i bilden hade han alltså ledningen av förundersökningen i detta avsnitt men inte i övriga avsnitt. Vi i polisledningen fattade andra tvångsmedelsbeslut, typ husrannsakan, hämtning till förhör och motsvarande såvitt gällde andra misstänkta personer, men avsnittet vad gällde 33-åringen handlades av K.G. Svensson.

K.G. Svensson gick in med en framställning om häktning på måndagen i veckan efter, och 33-åringen frigavs onsdagen den 19 mars. Det här var ett beslut som man naturligtvis skulle kunna diskutera. JK har också i efterhand framfört att det inte hade varit märkligt om man hade gått till häktningsförhandling. Jag nämner det bara som bakgrund till att vi naturligtvis i polisledningen diskuterade om det var en rimlig åtgärd av K.G. Svensson eller inte. Det var hans beslut, men man kunde ändå ha synpunkter på det.

Det som gjorde att K.G. Svensson fattade det beslutet var att ett vittne som hade lämnat uppseendeväckande uppgifter tog tillbaka dem vid ett förhör. Vittnet var en fransktalande man. Den 20 mars, dagen efter det att K.G. Svensson hade släppt 33-åringen hörde vi på det band som hade tagits upp vid förhöret när den här mannen hade tagit tillbaka sina vittnesuppgifter eller i varje fall lämnat uppgifter som var osäkra.

Till saken hör också att den här personen först hade varit

utsatt för en fotokonfrontation. Han hade fått se ett antal fotografier innan han fick vara med om den s.k. levande konfrontationen. Detta förringade i någon mån bevisvärdet av hans uppgifter.

Förhöret som hade hållits med mannen i fråga var enligt min och andra polismäns bedömning inte på något sätt så entydigt negativt som K.G. Svensson gjorde gällande. Jag tyckte det var en allvarlig situation, och jag uppfattade K.G. Svensson som nervös och irriterad. Det hade jag gjort under hela den tid han hade agerat, men det här var så att säga den sista ytterligheten i den utvecklingen.

Jag tog då kontakt med överåklagare Zeime torsdagen den 20 mars. Kl. 13.45 var jag hos honom och var då tillsammans med chefen för kriminalen, Hans Wranghult. Vi berättade för Zeime hur vi såg på K.G. Svenssons agerande. Jag bad då att Claes Zeime skulle ersätta K.G. Svensson med en annan åklagare. Han lovade att fundera på det, och dagen därpå, på fredagen, ringde Claes Zeime mig och uttryckte sig så, att han inte hade kraften att byta ut K.G. Svensson.

Den 26 mars, onsdagen i veckan efter, hade vi gjort den finjusteringen av polisens organisation att vi hade samlat utredningsmän och spanare som skulle hantera det särskilda avsnittet med misstanken mot 33-åringen, som fortfarande kvarstod. Det blev totalt ett trettiotal man som sysslade med den delen av utredningen. I samförstånd med K.G. Svensson och hans biträdande åklagare beredde vi dem rum i samma korridor där polismännen satt för att underlätta information. Det arrangemanget var klart den 26 mars. Jag sammanträffade då med åklagarna och frågade om de var nöjda med situationen, framför allt med informationsläget, vilket är det viktigaste i ett sådant inledningsskede. De förklarade då uttryckligen att det var en bra situation.

Utredningen fortsatte sedan utan några mer dramatiska inslag. Mot slutet av april månad hade vi kommit så långt att man var tvungen att försöka konstatera om 33-åringen var helt fri från misstankar eller inte.

33-åringen hade under kvällen och mordnatten haft kontakt med ett mycket stort antal människor. Det var också många som påstod sig ha sett honom. Vi resonerade på polissidan och på åklagarsidan om att man måste konfrontera honom med ett ganska stort antal människor för att försöka utreda vad som var sant och inte sant. Inte minst gällde det att försöka styrka 33-åringens uppgifter. Han påstod att han hade befunnit sig bl.a. på Kungsgatan på olika kaféer. Det var viktigt att försöka ge honom alibi eller krossa hans alibi - det är den riktiga polisinställningen. 33-åringen bodde vid det här tillfället i Blekinge, så man var tvungen att planera åtgärderna på ett vettigt sätt för att han skulle störas så litet som möjligt - han var ju på fri fot.

Vi pratade igenom det här och kom fram till att det fanns 74 personer som borde få se på 33-åringen i en verklig konfrontation, dvs. i ett rum där ett antal andra personer som skulle likna honom går i en cirkel. Vi sade att åklagaren skulle få bestämma hur många av de 74 som det var rimligt att konfrontera honom med. Det besked som kom tillbaka från åklagarsidan var att man ville konfrontera honom med 10 personer. Det tyckte vi var för litet för att bringa tillräcklig klarhet.

I samspelet mellan polis och åklagare förekommer det många gånger brytningar i uppfattningarna. Det slutar med att åklagaren beslutar. Ibland är polisen missnöjd med beslutet, ibland är man överens. Det är i varje fall ingenting ovanligt att man stannar i en mindre diskrepans i uppfattningarna. Men att man skulle konfrontera mannen med 10 av 74 vittnen var enligt vår bestämda uppfattning otillfredsställande, och det

skulle inte bringa den klarhet i frågan som vi var ute efter.

Det här var saker som vi diskuterade på våra ledningssammanträden och som naturligtvis fördes vidare till kanslihuset av informatörerna, eftersom det var en viktig principiell fråga.

Det ledde fram till att jag måndagen den 28 april blev uppringd av någon i departementet - jag vet inte om det var Klas Bergenstrand eller Harald Fälth - som bad mig komma till justitieministern på kvällen. Han var intresserad av att höra om den senaste utvecklingen med 33-åringen och med konfrontationerna. Man nämnde då för mig att K.G. Svensson också skulle komma. Jag minns att man frågade om jag hade någonting emot att vi skulle komma dit och berätta. Jag sade att vi självfallet inte hade det och att vi förstod att man var intresserad av att höra vad som höll på att hända.

Under måndagen utvidgade K.G. Svensson antalet konfrontationer med 10, så att vi på måndagkvällen var framme vid 20 konfrontationer av de 74. När han beslutade om de första 10 hade han varit noggrann med vilka som skulle komma i fråga för konfrontationer, men på måndagen fick vi ett besked som i princip innebar att man skulle ta ut ytterligare 10. Då fick vi välja de 10 som skulle in i bilden, och vi valde ut dem som vi bedömde var viktigast. Det var alltså situationen när vi kom till ministern.

Jag hade inte varit i kanslihuset tillsammans med åklagarna tidigare. Jag vet över huvud taget inte i vilken utsträckning de hade varit där. Jag har förstått av vad som sagts i pressen att åklagarna inte har varit där, men vid det här tillfället visste jag inte om någon åklagare hade informerat ministern tidigare - det var så att säga inte mitt bord. Men jag förstod att det var första gången som K.G. Svensson var hos Sten Wickbom, av det skälet att Wickbom var mycket tydlig när han

sade till oss att det här var en ren information och ingenting annat - vi skulle inte uppfatta det på något annat sätt än att de ville veta vad som hade hänt. Det hade Wickbom sagt till mig vid åtskilliga tidigare tillfällen, så jag förstod att de orden i huvudsak var riktade till K.G. Svensson, som var där för första gången. Med vid tillfälle var också Magnus Sjöberg förutom personal från departementet.

Vi fick redovisa vår syn på situationen. Det slutade med att K.G. Svensson vidhöll sin uppfattning att det antal konfrontationer han hade beslutat om var det rimliga. Jag å min sida framhöll att det viktigaste för mig var att man kom så långt att man endera kunde fria eller fälla. Jag menade att det borde vara ytterligare konfrontationer. Längre än så kunde jag inte driva frågan.

Sedan gick jag därifrån. Jag lämnade rummet någon stund före K.G. Svensson, om jag minns alldeles rätt. Jag hörde inte någonting ytterligare förrän tisdagen den 29. Då fick jag reda på att riksåklagaren var hos polisen i den särskilda delen där den utredningsenhet satt som ägnade sig åt 33-åringen och att han gick igenom materialet för att ta ställning till frågan om antalet konfrontationer. Han hade beslutat överpröva Svenssons beslut, förstod vi. Den 30 april eller den 29 april på kvällen fick jag reda på att han hade beslutat att utvidga antalet konfrontationer så att det kom att sluta på i runt tal 50. Det tyckte jag och andra i polisen var ungefär där vi hade velat vara från början, så vi tyckte det var en bra utveckling.

Det nästa som hände av mera central betydelse är att den 16 maj avskrev K.G. Svensson utredningen beträffande 33-åringen.

Claes Zeime hade under det här skedet under en månads tid varit borta. Han kom tillbaka i slutet av april precis när det var aktuellt med konfrontationerna och riksåklagaren hade överprövat och ändrat beslutet. När Zeime kom tillbaka sökte

jag upp honom den 1 maj hemma hos honom i Vagnhärad tillsammans med Hans Wranghult. Vi hade då tillfälle att gå igenom hela målet och informera honom om vad som hade hänt inte bara i avsnittet om 33-åringen, utan mordspaningen över huvud taget. Jag tog återigen upp frågan om åklagarledningen. Zeime sade att han själv skulle ta över ledningen av åklagarrollen i den mån det behövdes men att han ville att Svensson skulle få slutföra delen beträffande 33-åringen. Jag sade att det var utmärkt om han ville ta över ansvaret själv, för jag tyckte att frågan hade sådan bredd och betydelse att överåklagaren borde träda in. Han gick inte in formellt utan höll sig avvaktande, eftersom det inte fanns någon annan som var skäligen misstänkt mer än 33-åringen vid den här tidpunkten, den 1 maj.

Polisen hade då i stort sett i tre månaders tid arbetat synnerligen brett med olika motiv, uppslag och teorier - spår, om man så vill. Vi har i efterhand konstaterat att vi till dags dato har gått igenom 178 väsentligare spår och teorier. PKK är ett av dessa 178. Det har varit en mycket bred uppläggning av spaningen och motivbilden från första början.

Något som gjorde informationsläget svårt - det är en situation som fortfarande i viss mån gäller - är att åklagarna inte har varit med hela tiden. De har haft svårt att få en helhetsbild av arbetet som är helt korrekt, men Claes Zeime informerades som sagt den 1 maj om allt som vi hade åstadkommit de första månaderna.

Ett av mina viktigaste strävanden under hela utredningen, framför allt under den första tiden men ända till för några dagar sedan, har varit att hålla en bredd på utredningsarbetet, att inte gå in på något smalare alternativ eller någon favoritteori. Det har vi lyckats med.

Det som hände beträffande PKK är att vi i mitten på maj fick ett tips av en man som hade muckat från en fångvårdsanstalt.

Det var de uppgifter den mannen lämnade den 13 maj som gjorde att vi började intressera oss för PKK och så småningom valde att kalla det för ett huvudspår. Men jag vill betona att trots denna kraftsamling har vi hållit bredden i arbetet.

Det som finns att säga om början på PKK-spåret är att redan den 15 maj är Claes Zeime inne som förundersökningsledare i den delen. Han fattade då beslut om telefonavlyssning av ett antal personer. Så åklagaren har varit med på PKK-spåret ända från början.

Nästa sak som inträffade och som har betydelse för utskottet efter vad jag kan förstå är att man började resonera om en förändrad spaningsorganisation. Det har varit många turer och många diskussioner om spaningsarbetet.

Den skillnad i uppfattning som finns kan enligt min mening beskrivas på det här sättet: När jag byggde upp spaningsorganisationen var det ungefär 300 poliser som arbetade med olika uppgifter. Alla inser att man inte kan arbeta med en så stor personalstyrka och med så många frågor över ett så spritt geografiskt område - arbetet utfördes inte bara i Sverige utan också i utlandet - utan att ha en kraftfull spaningsledning. Vi fann efter någon vecka hur spaningsledningen borde vara sammansatt, och sedan den tidpunkten har den ända fram till den 4 februari haft samma sammansättning. Den har kommit att bestå av ungefär 15 personer. Till ledningen har strömmat informationer vid två sammanträden om dagen, och från ledningen har förts olika direktiv och fattats olika beslut av både operativ och administrativ natur.

När åklagarna kom in i bilden fann vi att man hade svårt att vänja sig vid en ledning som var konstruerad på det här sättet. Man ville arbeta på det vanliga konventionella sättet direkt med ett antal förhørsledare, vilket enligt vår uppfattning inte

var den bästa modellen. Det var omöjligt för en polisman ute i organisationen att hålla den överblick som man får i en spaningsledning i ett ärende av den här omfattningen. Om åklagarna talar med poliser, som i och för sig är förträffliga men sysslar bara med ett avgränsat avsnitt i utredningen, var vi rädda för att åklagarna inte skulle få någon överblick och inte kunna göra den prioritering och analys som behövs. Därför förfäktade vi hela tiden att åklagarna borde vara tillsammans med oss och diskutera med spaningsledningen i stället för att rikta sig till de enskilda polismännen.

Det där lyckades vi aldrig få gehör för. Det är egentligen orsaken till den situation som kulminerade måndagen den 2 februari i år. Då hade vi under ett stort antal dagar försökt tillsammans med åklagarna finna någon kompromiss för att gå vidare, men vi misslyckades. Jag nämnde då till departementet att det inte var möjligt att komma vidare. Då tog regeringen initiativet och lämnade ett uppdrag till Magnus Sjöberg och Holger Romander att komma med ett förslag till lösning. Det uppdraget fick de tisdagen den 3 februari, och de skulle presentera förslaget 24 timmar senare i samband med att man bl.a. hade partiledaröverläggningar.

Den 4 februari på morgonen kallades jag och Hans Wranghult upp till rikspolischefen och fick reda på att RÅ:s och rikspolischefens förslag gick ut på att regeringen borde uppdraga åt de centrala myndigheterna att ta över ledningen för polisarbetet respektive förundersökningen och att man skulle bilda en referensgrupp som skulle stå till den nya ledningens förfogande, bestående av Magnus Sjöberg, Claes Zeime och mig.

Jag gjorde den bedömningen tillsammans med de övriga i spaningsledningen att det här systemet skulle innebära att man inte tog hänsyn till de erfarenheter och kunskaper som fanns från det tidigare spaningssarbetet. Magnus Sjöberg har ingen kunskap av betydelse om vad som förevarit under de elva

månaderna och Claes Zeime hade bristfälliga kunskaper om det tidigare. Jag skulle stå som en garant för förfluten tid. Det här är ingen one man show, utan det är ett lagarbete i spaningsledningen, och jag representerar en femtondel eller möjligen något mer av kunskapen där. Jag menade att om man gjorde på det sättet skulle det inte gå att ta vara på kunskaperna sedan tidigare.

Därför bestämde jag mig för att lämna spaningsledningen, om beslutet blev detta. Jag utgick från att det skulle bli på det sättet, eftersom riksåklagaren och rikspolischefen gemensamt lade fram ett förslag för regeringen. Jag insåg kallt att det skulle bli på det sättet. Därför ringde jag upp Ingvar Carlsson och sade att jag ville att han skulle känna till att när de fattade beslut på eftermiddagen skulle jag lämna spaningsledningen. Jag betonade att jag inte var ute efter att försöka komma med några ändringsförslag, för vi hade redan prövat alla kompromisser. Jag ville bara att han skulle veta vad jag i så fall tvingades göra. Jag tyckte att det kunde vara rimligt att statsministern hade det klart för sig. Vilka konsekvenser det skulle få i massmedia kunde både han och jag räkna ut.

Sedan satte vi oss i polishuset. Jag hade upplöst spaningsledningen. Vi satt och väntade på besked i massmedia. Jag tror det var kl. 14.00 som partiledaröverläggningarna började. Det kom inget besked i nyheterna - man spekulerade bara hela tiden. Klockan 19 kallades jag till kanslihuset för fortsatta överläggningar i frågan. Man hade inte kommit till något slutligt beslut, meddelade mig Kjell Larsson.

När jag kom ner dit var Holger Romander, Magnus Sjöberg och Claes Zeime där. Vi var inne i olika vändor, jag och Holger Romander var inne och sedan var åklagarna inne. Det resonerades hit och dit. Vi fick återigen berätta vilka komplikationer som hade uppstått. Jag redogjorde ytterligare en gång för min

uppfattning att åklagaren borde tala med spaningsledningen och inte gå förbi den med något påstående om att spaningsledningen inte existerar enligt rättegångsbalken.

Jag föreslog också att man skulle bilda någon gemensam stab med åklagare och representanter för spaningsledningen. Detta skulle möjligen kunna vara en sista kompromiss.

Efter det att Holger Romander hade varit inne hos statsministern och justitieministern en längre stund kallades jag in igen. Man sade att Romander hade föreslagit att det skulle finnas en stabsgrupp med operativa funktioner direkt under honom. Den stabsgruppen skulle bestå av mig, Tommy Lindström och P.G. Näss - Lindström som representant för rikskriminalen och Näss för säkerhetsavdelningen. Man undrade vilken min och de andras inställning var till det. Jag sade att jag skulle gå hem och ta reda på det. Jag lämnade kanslihuset vid 21-tiden. Vi hade överläggningar, och jag kunde sedan meddela att vi ställde upp på detta.

Det sades uttryckligen att detta skulle vara en operativ stab och att vi i respektive funktioner - jag som ledare för Stockholmspolisen och de andra som ledare för respektive enheter - skulle ha det operativa ansvaret.

Vid en presskonferens som sedan ägde rum omkring kl. 23.30 på onsdagen kallade Romander den operativa gruppen för en referensgrupp, och sedan var cirkusen i full gång. Det var inte möjligt att i den allmänna opinionen rätta till detta.

Jag och mina medarbetare hade haft vissa betänkligheter mot organisationen. Vi hade velat fortsätta på det sätt som vi hade arbetat på men måste finna oss i detta speciella läge. När vi förklarade att vi skulle arbeta på det här sättet skedde det alltså med tvekan men med en vilja att få det att fungera.

Efter några veckor gjorde jag den bedömningen att det här inte fungerade, då det inte går att praktiskt arbeta på det sättet. Efter en längre beslutsprocess med mig själv bestämde jag att lämna spaningsledningen och lämna tjänsten som länspolismästare.

Olle Svensson: Redogörelsen spänner över flera skeden, men jag anser att vi i frågestunden inte behöver hålla oss till kronologin.

Jag vill först ställa ett par frågor som har ställts här tidigare till K.G. Svensson och Magnus Sjöberg. De rör det inledande skedet.

Den första gäller den diskussion som har förts utifrån redovisningen i JK-beslutet av att K.G. Svensson anser att åklagarsidan inte fick den information som den behövde, och vidare - något som mera berör oss - att regeringen i informationsutbytet med myndigheterna favoriserade polisen.

Då vill jag fråga hur Hans Holmér bedömer justitiekanslerns uppfattning att K.G. Svensson skulle ha varit alltför passiv, att han borde ha valt att gå in i ledningsgruppen för att där, om det hade funnits möjlighet till det, skaffa sig information även under den inledande perioden då han egentligen inte var förundersökningsledare.

Hans Holmér: Jag har inte förrän i efterhand fått intrycket att han trodde att han inte skulle vara välkommen. Vi har vid åtskilliga tillfällen frågat oss varför han inte kom till spaningsledningen. Det är först de sista månaderna som det stått klart för oss att åklagarna ville gå förbi oss.

K.G. Svenssons inställning i dag till informationsutbytet tycker jag är märklig. Som jag sade tidigare: när vi gjorde grupperingen av särskild utredningspersonal den 26 mars fick

K.G. Svensson ett rum i polishuset nära en polisintendent som ingick i spaningsledningen. De poliser som sysslade med ärendet satt i samma korridor, och han fick all information från de utredande poliserna.

Jag förvissade mig om att han var nöjd med det. I det sammanhanget framförde han inga som helst synpunkter om att han inte fick information.

Jag vill nämna en detalj som visar hur jag ser på det. K.G. Svensson har gjort gällande att han inte annat än efter lång fördröjning fick en utskrift av ett förhör med Lisbet Palme som jag hållit.

Det var på det sättet att jag tog kontakt med Lisbet Palme mycket tidigt efter mordet. Av olika skäl blev vi överens om att jag skulle träffa henne någon tid efter begravningen och då ha ett första samtal. Det hade vi. Där gick jag naturligtvis in på vad hon hade sett av gärningsmannen. Jag höll ett ingående förhör med henne och redovisade omedelbart det förhöret i spaningsledningen. Vi talade in det på band, och det skrevs ut. I spaningsledningen ingick den man, S.L. Pettersson, med vilken K.G. Svensson direkt samarbetade i samma korridor. Den vägen fick K.G. Svensson reda på innehållet i förhöret. Han kontaktade mig under lunchen en dag. Vi möttes i restaurangen, och han sade att han gärna ville ha utskriften av förhöret. Jag sade att han skulle få det. Jag glömde bort att han skulle ha en utskrift. När han påminde mig fick han det meddetsamma.

Han befann sig alltså i den situationen att han utan vidare kunde få precis vad han ville. Vi har inte fått någon propå från honom som vi inte försökt tillgodose. Vi har inte haft någon som helst anledning att dölja någonting eller hålla tillbaka information. Hans så att säga rent fysiska läge där han satt tillsammans med polismännen var för mig ett slags garanti för att han var nöjd med den information han fick. Hade

han velat komma till spaningsledningen och få någonting annat, hade han fått det.

Det var en fråga som jag tog upp med Zeime den 1 maj. Jag sade: "Jag tror det är bra om du följer sammanträdena i spaningsledningen, för det är där som all information samlas och sorteras." Det förklarade han att han skulle göra. Det har inte heller han gjort.

Olle Svensson: Den andra fråga jag har gäller mötet hos justitieministern om konfrontationerna. Där deltog Magnus Sjöberg och K.G. Svensson. Jag har frågat dem om det vid det tillfället förekom någon påtryckning från justitieministern beträffande myndighetsåtgärder.

Hans Holmér: Inte det ringaste.

Anders Björck: Jag tycker det är viktigt att vi får höra Hans Holmérs version. Det var därför jag föreslog att vi efter förhören med K.G. Svensson och Magnus Sjöberg skulle inbjuda Hans Holmér att komma hit.

Får jag börja med att fråga: Har Hans Holmér till justitieministern eller till statssekreterare Fälth framfört synpunkter på K.G. Svenssons sätt att arbeta och framfört önskemål till de personerna om att han borde bytas ut?

Hans Holmér: Nej, jag har inte framfört några önskemål i den delen. Jag har informerat om händelseutvecklingen mellan mig och K.-G. Svensson utan några som helst tankar på att departementet skulle gå in och fatta något beslut.

Anders Björck: Men de har fått information från Hans Holmér om hur han uppfattade K.G. Svensson under den aktuella tiden?

Hans Holmér: Det har de självfallet fått dels eftersom det

suttit med personer i spaningsledningen som hört vad som hänt, dels inte minst vid mötet den 28.

Anders Björck: K.G. Svensson har påstått, och det har bekräftats av Magnus Sjöberg, att K.G. Svensson utsattes för psykisk press från spaningsledningen. Det finns alltså, om jag förstått Hans Holmér rätt, ingen grund för ett sådant påstående?

Hans Holmér: Jag vet inte hur han har upplevt oss - det kan bara han beskriva. Jag har i varje fall inte mött någon reaktion som tyder på att han skulle ha känt sig i underläge. I delen som avsåg 33-åringen var det hela tiden K.G. Svensson som fattade besluten.

En annan sak är att man alltid kan diskutera saker och ting. Vi diskuterade och ventilerade olika frågor, men jag har inte upplevt att han skulle känna sig kuvad.

Anders Björck: Hans Holmér sade för en stund sedan att han hade förvissat sig om att K.G. Svensson var nöjd. Hur förvissade han sig om det?

Hans Holmér: Genom att fråga honom.

Anders Björck: Då gav han klart besked?

Hans Holmér: Ja.

Anders Björck: Vad sade han då?

Hans Holmér: I den minnesanteckning jag har från de här dagarna har jag antecknat att han sade att han var uttryckligen belåten med situationen.

Anders Björck;: Ungefär när var det?

Hans Holmér: Det var exakt den 26 mars.

Anders Björck: Jag har en fråga som gäller kontakterna med justitiedepartementet. Det har förekommit tidningsuppgifter om att det planerades redan på ett mycket tidigt stadium, någon gång förra sommaren, ett tillslag mot kurder. Är det en korrekt uppgift, och informerades justitiedepartementet, t.ex. justitieministern, av Hans Holmér om att ett sådant tillslag var på gång?

Hans Holmér: Det är fel. Det finns vissa fragment i detta som är riktiga.

Vi hade kommit att intressera oss mera för PKK - det gäller icke kurder, utan det gäller PKK - i slutet av maj månad. Någon gång i juli hade vi gått igenom tre avsnitt av utredningen. Det första gällde mordet i Uppsala sommaren 1984, det andra gällde mordet i Medborgarhuset i november 1985 och det tredje var utredningen om mordet på Olof Palme. De här tre avsnitten gick vi igenom. För de tidigare morderna var revolvermän redan dömda till livstids fängelse.

Hela den utredningen rev vi upp, och vi började granska händelserna på nytt. I de tre avsnitten kunde vi konstatera att det fanns ett stort antal frågetecken och ett stort antal misstankar mot personer när det gällde både Uppsala, Medborgarhuset och Olof Palme. De misstänkta PKK:arna var till antalet 20-30, fördelade med ungefär en tredjedel på vardera av de tre händelserna. Därutöver fanns det vittnen och viktigare källor som man borde höra för att komma vidare. Det ledde fram till att vi var intresserade av att höra ungefär 50 personer.

Vi arbetade med de här frågorna under sommaren. Det vi ville göra var att vid en lämplig tidpunkt ta in samtliga de här personerna för att höra dem mot varandra. Skälet var

naturligtvis att vi ville hindra att de kunde varna varandra för olika saker. Vi ville på ett så professionellt sätt som möjligt få svar på en del synnerligen allvarliga frågor.

De här frågeställningarna diskuterades i augusti månad med åklagarna. Vi var alla överens om att det inte fanns anledning att göra det förrän ytterligare någon tid hade gått och vi hade fått analysera delar av det material som fanns.

Det drog sedan ut på tiden. Först i början av januari 1987 ställde åklagarna upp på ungefär halva tillslaget, om jag får kalla det så. Hälften av tillslaget återstår enligt min mening.

På samma sätt som jag har informerat justitieministern om det tidigare utredningsarbetet har han också fått ta del av de utredningsresultat som vi successivt kom fram till och de bedömningar som vi lagt bakom oss under sommaren och hösten.

I sammanhanget vill jag komplettera uppgifterna om PKK-morden i Sverige med att vi i samarbete med polisen i Västtyskland, Belgien, Frankrike, Schweiz, Holland och Danmark har kunnat konstatera att PKK ligger bakom åtminstone 14 mord i Västeuropa.

Anders Björck: Får jag kontrollera att jag har uppfattat det rätt: justitieministern kände alltså i förväg till tillslaget mot de PKK-misstänkta och kände också till Hans Holmérs uppfattning att man borde ha tagit ännu fler till förhör?

Hans Holmér: Jag har berättat vad vi har kommit fram till, och sedan har vi och åklagarna diskuterat vad vi skulle göra. Jag har inte haft några planer att göra någonting som åklagarna inte ställde upp på. Vi har presenterat de misstankar som funnits, och de misstankarna har förts vidare till justitiedepartementet.

Anders Björck: Hans Holmér sade att han hade haft ett 20-tal